

Peräpohjolan Opiston tasa-arvosuunnitelma

Sisällys

Johdanto	2
Tasa-arvosuunnitelman tavoitteet	3
Taustatietoja	4
Tasa-arvokysely keväällä 2011	6
Peräpohjolan Opiston opetussuunnitelmat	7
Opiskelijoiden valinnat	7
Opetuksen järjestäminen	8
Opintosuoritusten arviointi	8
Sukupuolinen häirintä ja sen ehkäisy	9
Toimenpiteitä tasa-arvon edistämiseksi	9
Tasa-arvosuunnitelman hyväksyminen, päivittäminen ja siitä tiedottaminen	10

Johdanto

Naisten ja miesten välinen tasa-arvo on Suomessa keskeinen yhteiskuntapoliittinen tavoite. Kaikilla tulee olla samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet niin koulutus-, työ- kuin yksityiselämässä. Sukupuolten välinen tasa-arvo ei merkitse samanlaisuuden vaatimusta, mutta naisten ja miesten erilaisuus ei saa johtaa eriarvoiseen asemaan tai kohteluun yhteiskunnassa. Tarvitaan myös aktiivista toimintaa molempien sukupuolten koulutus- ja uravalintojen monipuolistamiseksi kapeiden roolimallien purkamiseksi.

Tasa-arvo tarkoittaa jokaisen ihmisen yhtäläisiä mahdollisuuksia tehdä valintoja, opiskella, kehittyä työssään sekä tulla kohdelluksi ja palkituksi siinä ilman asenteellisia rajoituksia, jotka johtuvat sukupuolesta, iästä, kansallisuudesta tai muusta henkilöön liittyvästä seikasta. Naisten ja miesten välinen tasa-arvo sisältää kaikki tasa-arvon ulottuvuudet.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, tasa-arvolaki) ja sen uudistus (232/2005) velvoittavat oppilaitoksia (ei peruskouluja) laatimaan tasa-arvosuunnitelman yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa.

Suunnitelmaan tulee kirjata selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta, mahdolliset ongelmakohdat sekä toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi ja suunnitelman tulee tähdätä nimenomaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja tasa-arvon toteutumiseen. Tasa-arvosuunnittelusta on hyötyä niin opiskelijoille kuin oppilaitokselle. Tasa-arvo-osaaminen on myös tarpeellista pääomaa työelämää ja mahdollisia jatko-opintoja varten. Opitaan havainnoimaan ja arvioimaan asioita myös sukupuolinäkökulmasta.

Peräpohjolan Opistossa on tasa-arvotyöryhmä, johon kuuluvat rehtori Jyri Ulvinen, koulutusjohtaja Maarit Pulkkinen, opettajien edustaja Jarmo Salomaa, henkilöstön edustaja Anne Harri sekä kaksi opiskelijaedustajaa.

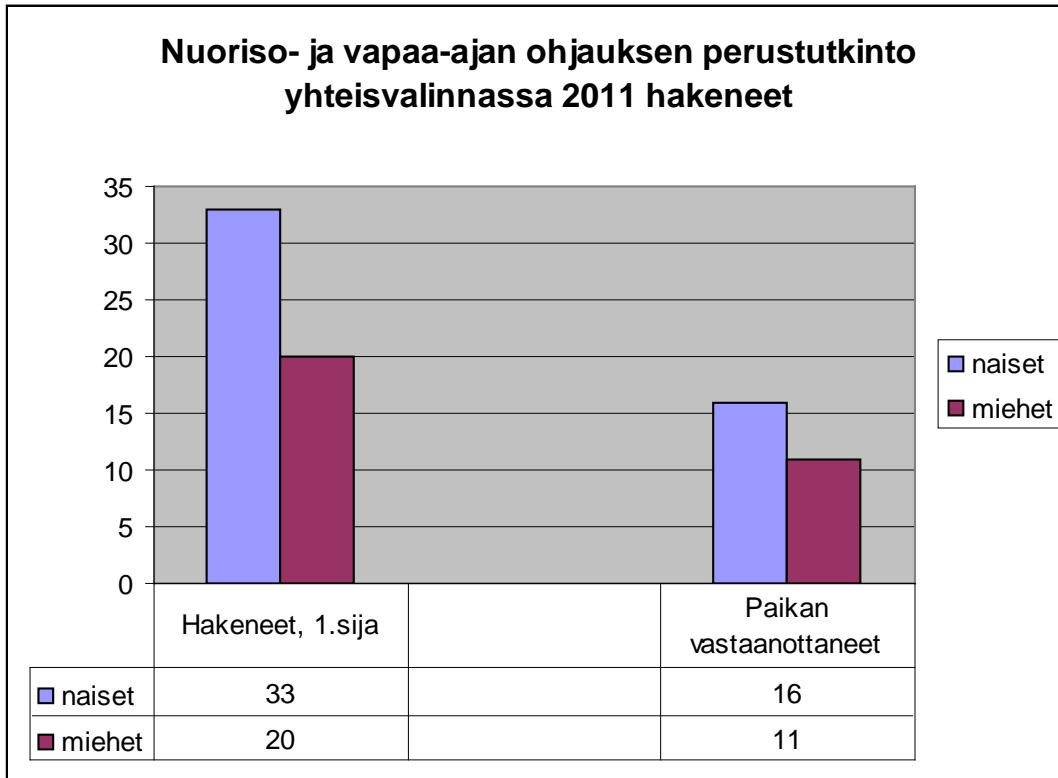
Tasa-arvosuunnitelman tavoitteet

Tasa-arvosuunnitelman tavoitteena on kiinnittää Peräpohjolan Opistossa huomiota naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteutumiseen, sukupuoleen perustuvan syrjinnän sekä seksuaalisen häirinnän ehkäisyyn. Tavoitteet pyritään saavuttamaan ottamalla tasa-arvonäkökulma huomioon opetussuunnitelmissa, opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä sekä opintosuorituksia arvioitaessa. Nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajakoulutuksen pääsykokeisiin liittyvät tehtävät ja aineistot arvioidaan vuosittain ja niiden soveltuvuutta molemmille sukupuolille tarkastellaan ennen hakuprosessia. Opetuksessa pyritään korostamaan mm. sitä, että lasten ja nuorten leirien ohjaajina tulee olla sekä naisia että miehiä. Opetustilanteiden esimerkeissä ja materiaalissa otetaan tasapuolisesti huomioon molemmat sukupuolet. Myös markkinoinnissa sekä markkinointimateriaalin hankinnassa pyritään huomioimaan tasa-arvonäkökulma mm. siten, että koulutusmarkkinoinnissa pidetään esillä molempia sukupuolia ja ammattiala kuvataan niin, että se soveltuu molemmille sukupuolille.

Peräpohjolan Opisto on osallistunut Lapin letka –projektiin, jonka tavoitteena on mm. edistää naisten ja miesten välistä koulutuksen tasa-arvoa sekä purkaa koulutuksen segregaatiota. Projektiin osallistuminen on lisännyt Opiston määrätietoista pyrkimystä koulutuksen tasa-arvoon.

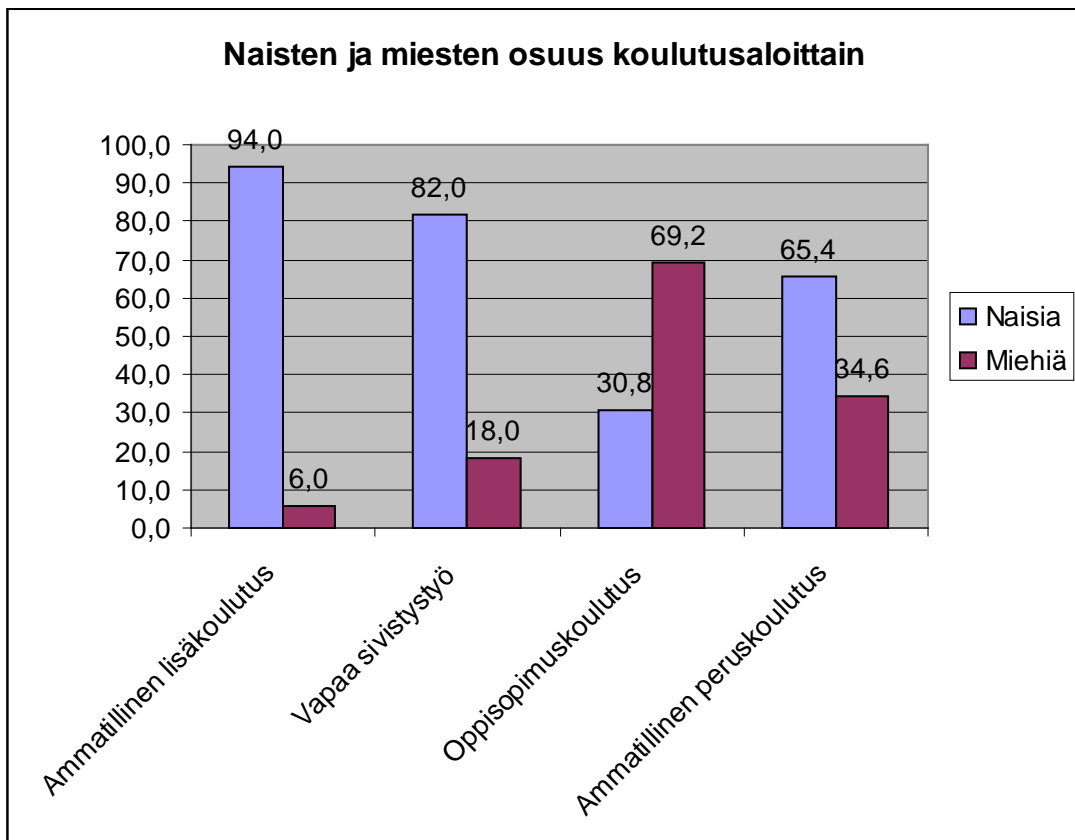
Taustatietoja

Kaaviossa on vuoden 2011 yhteisvalinnassa Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkintoon 1. sijalla hakeneet ja paikan vastaanottaneet.

	Naiset	Miehet
Opiskelupaikkaa lukuvuodelle 2011-2012 hakeneet	62,3 %	37,7 %
Opiskelupaikan vastaanottaneista lukuvuodelle 2011-2012	59,3 %	40,7 %

Sukupuolen mukaan eritellyt tilastot Peräpohjolan Opiston **kaikista** opiskelijoista saadaan Priimus-opiskelijahallinto-ohjelmasta (otanta syyskuu 2011).

Opiskelijamäärät eri koulutusaloilla:

	naisia	miehiä
Ammatillinen lisäkoulutus	63	4
Vapaa sivistystyö	50	11
Oppisopimuskoulutus	4	9
Ammatillinen peruskoulutus	53	28
 Kaikista opiskelijoista	 76,6 %	 23,4 %

Kuviosta voidaan nähdä, että ammatillinen lisäkoulutus ja vapaan sivistystyön koulutus ovat hyvin naisvaltaisia. Oppisopimuskoulutuksen miesvaltaisuus on positiivinen yllätys. Ammatillisen peruskoulutuksen (nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkinto) opiskelijoiden sukupuolijakauma on viime vuosina tasoittunut. Tavoitteena on, että noin

puolet hakijoista ja sisään otetuista olisi miehiä. Vinouma voi johtua osin siitä, että koulutus kuuluu humanistiseen ja kasvatusalaan, jolloin miesten kiinnostus koulutukseen ei ole niin suurta.

Peräpohjolan Opistossa on tällä hetkellä kaikkiaan yhdeksän opettajaa, joista kaksi on miespuolista.

Tasa-arvokysely keväällä 2011

Peräpohjolan Opiston Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinto-opiskelijoille toteutettiin keväällä 2011 tasa-arvokysely. Vastaukset saatiin 50 opiskelijalta. Koska kysely toteutettiin vain ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoille, ovat tulokset vain suuntaa antavia puhuttaessa koko oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelmasta.

Kyselyn mukaan sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyviä ongelmia Peräpohjolan Opistolla on varsin vähän. Huomioitavaa on, että erityisesti miehet tuntuivat olevan tyytyväisiä tilanteeseen. Vastaajat, jotka kokivat epätasa-arvoisuutta olevan, olivat pääasiassa naisia. Monivalintakysymysten sekä sanallisesti kirjoitettujen kommenttien lomasta voidaan havaita muutamia asioita, jotka tuntuivat toistuvan. Erityisesti arviointiin ja kurinpitotoimenpiteisiin toivottiin tasapuolisuutta vielä enemmän. Lisäksi mielipiteitä nousi siitä, että miehet saavat yhteishaussa lisäpisteen sukupuolensa vuoksi. Tähän seikkaan ei oppilaitos voi kuitenkaan itse vaikuttaa. Yleisesti ottaen toivottiin tasa-arvoa kaikkien kesken, eikä vastauksissa korostunut niinkään sukupuolinäkökulma. Epätasa-arvoisuutta ajateltiin olevan opiskelijoiden ja opiskelijaryhmien välillä myös muista syistä, eikä niinkään ainoastaan sukupuolen vuoksi.

Kyselyyn vastanneista n. 92 % oli sitä mieltä, että sukupuolten välinen tasa-arvo toteutuu oppilaitoksessa. Kysymyksissä, jotka koskivat opetuksen järjestämistä ja opetustiloja, n. 90 % vastanneista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä, että tasa-arvo toteutuu. Opiskelijoista 96 % oli sitä täysin tai jokseenkin samaa mieltä, että opetusmenetelmät soveltuvat hyvin sekä nais- että miesopiskelijoille. Suoritusten arvioinnissa koetaan sukupuolella olevan jonkin verran vaikutusta, sillä 12,5 % vastanneista opiskelijoista oli sitä jokseenkin tai täysin eri mieltä siitä, että suoritusten arviointi tapahtuisi

sukupuolineutraalisti. Lisäksi opiskelijat kokivat jonkin verran (4,1 % vastanneista) sukupuolista häirintää/ahdistelua. Tähän seikkaan oppilaitoksen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Opiskelijoille tehdyn kyselyn perusteella tasa-arvon toteutuminen Peräpohjolan Opistossa näkyy parhaiten siinä, että kaikkia kohdellaan samalla tavalla eikä sukupuolta nosteta esille tarpeettomasti. Tasa-arvon kehittämiskohteiksi opiskelijat nostivat yhtäläisen kohtelun, arvioinnin, kuuntelemisen ja käytöksen sekä nais- ja miesopiskelijoiden määrän saamiseksi tasa-arvoiseksi. Ammatillisessa peruskoulutuksessa olevien nais- ja miesopiskelijoiden lukumäärä on lukuvuonna 2011-2012 tasa-arvoistunut huomattavasti, sillä opiskelupaikan vastaanottaneista 40,7 % on miehiä. Kaikkien nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkintoa opiskelevien (kaikki vuosikurssit yhteensä) opiskelijoiden määrästä miehiä on 28 %.

Peräpohjolan Opiston opetussuunnitelmat

Peräpohjolan Opiston opetussuunnitelmien mukaan opiskelijoita pyritään kasvattamaan suvaitsevaisuuteen. Opetuksen perustana ovat ihmisoikeudet, toisten kunnioittaminen, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus. Edelleen opiskelijan tulisi oppia tietämään, mitkä ovat kansalaisen perusoikeudet Suomessa, mitä ne käytännössä merkitsevät sekä miten niitä ylläpidetään ja edistetään. Opetussuunnitelman tavoitteissa näkyy siis pyrkimys ohjata opiskelijoita kaikinpuolisen tasa-arvon toteuttamiseen. Tämä ei tarkoita sitä, että vaadittaisiin kaikkien tasapäistämistä tai sitä, että kaikkien pitäisi olla samanlaisia. Arvostamme oppilaitoksemme pitkää historiaa sekä hyviä käytöstapoja.

Opiskelijoiden valinnat

Koulutus- ja ammattirakenteen jakautuminen sukupuolen mukaan on Suomessa erityisen merkittävää. On selkeästi nähtävissä, että naiset hakeutuvat useimmiten terveys-, sosiaali- ja kasvatusaloille miehet teknisille aloille sekä rakennusaloille. Valtakunnallisella tasolla hakijat saavat lisäpisteen hakeutuessaan vastakkaiselle sukupuolelle tyypilliselle koulutuslalle, niin myös Peräpohjolan Opistossa mieshakijat saavat lisäpisteen hakeutuessaan suorittamaan Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkintoa, mikäli nais-

ja mieshakijoiden suhde on epätasapainossa. Lisäpisteen saamisen edellytykset arvioidaan joka hakuprosessissa erikseen.

Opetuksen järjestäminen

Peräpohjolan Opistossa pyritään toteuttamaan opetus mahdollisimman sukupuolisensitiivisesti eli opiskelijoiden sukupuoleen kiinnitetään opetuksessa mahdollisimman vähän huomiota. Peräpohjolan Opistossa tavoitteena on tunnistaa tyttöjen ja poikien erilaiset tarpeet eri ikä- ja kehitysvaiheissa. Opetuksessa tuodaan esiin sukupuolten väliset eroavaisuudet, jotka opiskelijan tulee osata ottaa huomioon myöhemmin työssään.

Opetushenkilöstö arvioi työssään myös jatkuvasti tasa-arvon toteutumista. Peräpohjolan Opistossa ammatillisen koulutuksen osalta pidetään tärkeänä, että molemmat sukupuolet ovat edustettuina lasten ja nuorten parissa tapahtuvassa ohjaustyössä.

Opiskeluolot tulee järjestää sellaisiksi, että ne sopivat sekä nais- että miesopiskelijoille. Molempia sukupuolia tulee kannustaa löytämään omat henkilökohtaiset vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa.

Opintosuoritusten arviointi

Opiskelijoiden suorituksia arvioitaessa tulee kaikinpuolinen tasa-arvo ottaa huomioon. Opettajien tulee antaa arvosanat osaamisen ja tiedon perusteella eikä kumpaakaan sukupuolta tule suosia. Arvioinnin perusteet tulee kertoa opiskelijoille kurssin alussa ja opettajan pitää arvioida suorituksen sen mukaan, miten hyvin opetussuunnitelman asettamat tavoitteet on saavutettu käyttäen samoja kriteereitä kaikkiin opiskelijoihin sukupuoleen katsomatta.

Peräpohjolan Opiston opetussuunnitelmien mukaan arvioinnin tulee olla oikeudenmukaista, tasapuolista ja vertailukelpoista sekä ennustettavaa ja sen tulee pohjautua riittävän kattavaan näyttöön. Valmistuvien loppuarvioinnissa otetaan huomioon tyttöjen ja poikien väliset ammatillisen kasvun ja kehittymisen erot.

Sukupuolinen häirintä ja sen ehkäisy

Sukupuolisen häirintä tai ahdisteluna pidetään kaikkea sellaista toimintaa, jota sen kohde pitää loukkaavana tai vastenmielisenä. Kaikkia Peräpohjolan Opistossa opiskelevien ja työskentelevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti. Minkäänlaista henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa seksuaalista tai muuta häirintää – ei henkistä eikä fyysistä – suvaita. Myöskään ei-toivottu kielenkäyttö – kuten haistattelu, kiroilu, nimittely, härskit puheet, ulkonäön arvosteleminen tai muu uhkaava käyttäytyminen – ei ole sallittua ja siihen puututaan välittömästi. Niin ikään sukupuolisesti vihjailevat eleet ja seksuaalisesti värityneet viestit kuuluvat toimintaan, jota ei voida hyväksyä. Tarkoituksellisesti seksuaalisesti provosoiva pukeutuminen luetaan myös seksuaaliseksi häirinnäksi.

Jokaisella opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Epäasialliseen kielenkäyttöön ja käyttäytymiseen puututaan. Mikäli joutuu sukupuolisen häirinnän kohteeksi, tulee häirintä ilmaista häiritsijälle. Mikäli tämä ei auta, tulee häirityksi tulleen ilmoittaa asiasta ensisijaisesti linjavastaavalle, joka on velvollinen kuulemaan molempia osapuolia. Vastuu häirinnän poistamisesta siirtyy Peräpohjolan Opistolle siinä vaiheessa, kun henkilöstön edustajalle on ilmoitettu asiasta. Mikäli häirintä tai epäasiallinen kohtelu on jatkuvaa, siirtyy asia oppilashuoltoryhmän käsiteltäväksi. Saatuaan tiedon häirinnästä tai epäasiallisesta kohtelusta oppilaitos ryhtyy välittömästi poistamaan ongelmaa käytettävissä olevin keinoin.

Toimenpiteitä tasa-arvon edistämiseksi

Opiskelijoille tehdyn kyselyn mukaan Peräpohjolan Opisto on hyvin tasa-arvoinen oppilaitos. Uskomme kuitenkin, että tasa-arvon toteutuminen voidaan viedä vieläkin pidemmälle reagoimalla opiskelijoilta tulleeseen palautteeseen. Seuraavat kolme kohtaa ovat lähiajan tärkeimmät tasa-arvon kehittämiskohteet:

1. Arvioinnin ja kurinpitotoimenpiteiden tasa-arvoiseen toteutumiseen tullaan kiinnittämään enemmän huomiota.

2. Opetusmateriaalin tasoon kiinnitetään entistä enemmän huomiota nimenomaan tasa-arvon näkökulmasta. Opetusmateriaali valitaan siten, että se antaa tasapuolisen ja –arvoisen näkemyksen sukupuolista eikä luo stereotyyppioita naisista ja miehistä. Opetusmateriaalin valinnassa ja opetustilanteissa pyritään siihen, että esimerkit ja materiaali kuvaavat tasapuolisesti molempia sukupuolia.
3. Opiskelijoiden kokemaan sukupuoliseen häirintään puututaan heti ja sen ilmenemismuodot selvitetään kyselyn avulla.

Tasa-arvosuunnitelman hyväksyminen, päivittäminen ja siitä tiedottaminen

Rehtori on hyväksynyt oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelma ja se on viety tiedoksi myös Opiston johtokunnalle.

Tasa-arvosuunnitelmaa kuten myös muuta opiskelijamateriaalia tarkastellaan aina lukuvuoden alussa, jolloin se voidaan tarvittaessa myös päivittää.

Tasa-arvosuunnitelma liitetään opiskelijoille jaettavaan infopakettiin. Lisäksi opetuksessa on tasa-arvoon liittyvä opintokokonaisuus. Henkilöstön osalta tasa-arvosuunnitelma sisällytetään perehdyttämismateriaaliin ja se käydään tarvittaessa läpi koko henkilöstön kanssa.